

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 6.

LETNIK XXVIII.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. JUNIJA 1927.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA: Poročilo načelstva o poslovanju Zadruga zveze v preteklem poslovnem letu. — Stanje zadrughih zvez v Jugoslaviji koncem leta 1925. — Vinarsko zadružništvo drugod. — Češkoslovaške poljedelske zadruge. — O vložnih knjižicah. — Gospodarstvo,

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 6, I. 1927.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, veja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, hi veljavno sklepa ne glede na število uvozočih članov.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Črnomlju, r. z. z o. z., se bo vršil 19. junija 1927 ob 9. uri dopoldne v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Črnomlju, r. z. z n. z., se bo vršil 19. junija 1927 ob pol 8. uri dopoldne v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge v Pongercih, r. z. z o. z., se bo vršil 26. junija 1927 v hiši načelnika gosp. Simona Lah v Pongercih. 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora. 2. Računski zaključek za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redovita glavna skupština Seoske blagajne za srednjo in zajmova u Aleksandrovu otok Krk, r. z. n. n. j., se bude obdržavala dne 29. juna 1927 u 5 sati posljepodne u kući gospodarskog trgovačkog društva. 1. Izveštaj upravnog odbora. 2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Čitanje revizijskog poročila. 4. Čitanje i odobrenje rač. zaključka za god. 1926. 5. Izbor upravnog odbora. 6. Izbor nadzornog odbora. 7. Razao.

Redovita glavna skupština Gospodarskog trgovačkog društva u Aleksandrovu (otok Krk), r. z. n. o. j., obdržavati će se dne 26. juna 1927 u 5 sati posljepodne u vlastitoj kući. 1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. Čitanje revizijskog izvješća. 3. Odobrenje rač. zaključka za god. 1926. 4. Izveštaj upravnog i nadzornog odbora. 5. Izbor upravnog odbora (3 člana). 6. Izbor upravnog i nadzornog odbora. 7. Razao.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Veliki Nedelji, r. z. z n. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob 2. uri pop. v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Kuničundri na Pohorju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 ob 2. uri popoldne v posojilniški pisarni. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka

za leto 1926. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 19. junija 1927 ob 3. uri pop. v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Sprememba pravil. 5. Volitev dveh članov v načelstvo in enega v nadzorstvo. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobrničju, r. z. z o. z., se bo vršil 29. junija 1927 zjutraj ob 7. uri v stari šoli. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobrničju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 zjutraj ob 7. uri v stari šoli. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Dobrničju, r. z. z o. z., se bo vršil 3. julija 1927 zjutraj ob 7. uri v stari šoli. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Suhorju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob 4. uri popoldne v posojilniških prostorih. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Rovtuh, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 26. junija 1927 ob pol 3. uri popoldne v zadrughih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo o izvršeni reviziji. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruge na Homcu, r. z. z o. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 v posojilniških prostorih ob 11. uri dopoldne. 1. Premeba pravil. 2. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Mirni, r. z. z n. z., se bo vršil dne 17. julija 1927 ob 3. uri pop. v prostorih posojilnice in hranilnice na Mirni. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev bilance (zaključka). 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Revizijskega zapisnika poročila. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zadruge v Šmihelu pri Šoštanju, r. z. z o. z., se bo vršil v sredo dne 29. junija 1927 ob 9. uri dopoldne v poslovnem prostoru posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 3. Volitev nadzorstva. 4. Predlogi in slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12:50 Din.
 Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Poročilo načelstva o poslovanju Zadružne zveze v preteklem poslovnem letu.

Ravnatelj dr. Basaj je podal o poslovanju Zveze nastopno poročilo:

Slabe razmere v kmet. gospodarstvu.

Splošni gospodarski položaj je bil v letu 1926 še neugodnejši kot v letu 1925. Zlasti kmetijsko gospodarstvo je v tem letu preživljalo težko krizo. Kmetijski pridelki so bili znatno manjši vsled trajnega slabega vremena, deloma pa celo popolnoma uničeni vsled velikih vremenskih nezgod. Pridelek, kar ga je bilo, je bil slabše kakovosti in je vsled pokvarjene krme razsajala bolezen pri živini. Metljivost je v mariborski oblasti zavzela dosedaj nepoznane razmere in povzročala ogromno škodo.

Cene kmečkih pridelkov so bile nesorazmerno nizke v primeri s cenami za kmetijske potrebščine. Jasno je torej, da pri tem nesorazmerju kmet iz izkupičkov ni mogel kriti izdatkov za gospodarske in življenjske potrebščine.

Neugodne posledice v drugih panogah gospodarstva.

Trgovina, obrt in industrija so pešale, ker je opešala gospodarska moč najvažnejšega in najštevilnejšega stanu v državi: kmeta. Slab položaj industrije, obrti in trgo-

vine je imel neugodne posledice tudi za denarne zavode. Konkurzi, poravnave in likvidacije trgovskih in industrijskih podjetij so povzročile izredno visoka dubioza, kakršna so mogli prenesti le solidno vojeni zavodi, dočim so nesolidni morali podleči pod preogromnim bremenom zakrivljenih in nezakrivljenih dubioz. Seveda se je polom izvršil običajno šele po dolgem obotavljanju, kar je seveda škodo prizadetih delničarjev in vlagateljev le še povečalo.

Ker se je priznanje plačilne nesposobnosti le predolgo odlašalo, se je zgodilo, da so ne le delničarji prišli ob vso glavnico, ampak je šel tudi vlagateljem pretežni del njihovih vlog in obresti po vodi.

Polomi in njih posledice.

Leto 1926 je prineslo Sloveniji do tedaj nezaslišane polome denarnih zavodov. Škoda, ki so jo ti polomi povzročili našemu gospodarstvu, je ogromna in se v vseh posledicah ne da še niti pregledati. Je težko in je žalostno, kajti te rane, vsekane slovenskemu gospodarstvu, tudi v petih letih ne bodo še popolnoma zacelile in več kot stot milijonsko izgubo ne bodo občutili le vlagatelji in delničarji zavodov, temveč celokupno slovensko gospodarstvo.

Troje pa je, kar moremo nasproti tem ogromnim izgubam zabeležiti kot aktivum. Naše zadruge s polomi direktno niso prizadete, ker so se kljub vabilom s pretirano obrestno mero ogibale spekulacije in se držale na splošno združne discipline. Ravno tako pri polomih ni direktno prizadeto naše kmetijstvo, ker ima hvala Bogu za nalaganje svojih prihrankov kreditne zadruge z neomejeno zavezo, pri katerih tudi vedno dobi za svoje gospodarstvo potrebni kredit. Tretjič pa moramo v vseh teh žalostnih izkušnjah pričakovati, da se je gospodarsko ozračje očistilo in da so si gotovi krogi končno dali s tem izpričevalo, koliko so solidni in koliko se jim sme zaupati. Te izkušnje pa jasno pričajo, da nudijo kreditne zadruge z neomejeno zavezo, povezano med sabo še po združni solidarnosti v močno enoto, najvišjo varnost za vloge in da vsled tega upravičeno zahtevajo ljudske prihranke v svojo upravo za ljudsko korist.

Težave tudi v združništvu.

Tem gospodarskim težavam se seveda tudi združništvo ni moglo odtegniti in ravno vsled izredno neugodnih položajev v kmetiskem gospodarstvu so postajale naloge kmetijskega združništva tem aktualnejše. Kreditne, blagovne in kmetijsko-produktivne zadruge so nudile v teh težavah kmetu najboljšo oporo in le radi agilnosti in inicijativnosti kmetijskih združenj se je naš kmet seveda tudi s precejšnjimi lastnimi naporji kljub gospodarskim težavam in nesrečam držal krepko na nogah.

Naj mi bo dovoljeno, da v naslednjem najprej podam kratko sliko o delu in položaju Zvezinih članic, potem pa še o delu, poslovanju in položaju Zveze same.

Gibanje članstva.

Število pri Zvezi včlanjenih združenj je tekom leta 1926 narastlo od 497 na 518, to-

rej za 21 združenj. Na novo je pristopilo k Zvezi 37 združenj in sicer 14 kreditnih, 7 mlekarskih, 3 nabavne, 2 kmetijsko-strojni, 2 elektrarni, 2 vinarski, 1 živinorejska in 1 stavbena združba. Prenehalo pa je članstvo 16 združenj in sicer: 11 združenj radi likvidacije, 3 so izstopile, 2 pa sta bili izključeni. Med novimi članicami so najštevilnejše zastopane kreditne zadruge (14), potem pa mlekarske zadruge (7). Likvidacije, precej številno zastopane, pomenijo samo še formalni konec združenj, ki so dejansko že poprej nehale delovati in so več ali manj časa obstojale samo na papirju. Je torej to treblienje suhih vej iz združnega drevesa.

Kreditne zadruge.

Med 518 članicami je 296 kreditnih združenj ali nad 57 procentov vseh članic. Skoro vse kreditne zadruge zelo uspešno in solidno delujejo in radi tega uživajo pri ljudstvu splošno zaupanje. Za dokaz navedem le tri številke iz naše združne statistike za leto 1924, ki bi pa po statistiki za leto 1926 dokazovale še jasneje. V letu 1924 je znašal denarni promet kreditnih združenj 1 milijardo 366.299.000, hranilne vloge kreditnih združenj so v istem letu dosegle Din 316.153.000 in stanje posojil (gotovo pretežno za kmetijske potrebe) je bilo 134.616.000 Din. Z vso pravico torej imenujemo kreditne zadruge ne le hrbtnico našega združništva, ampak tudi hrbtnico našega kmetijskega gospodarstva. Dočim je kmetijsko združništvo v celi državi v hudi krizi, deloma pa celo v polomu kot n. pr. na Hrvaškem, v tem času naše združništvo ravno radi močne opore kreditnih združenj neugodni gospodarski položaj prav dobro prenaša, čeprav ga seveda neprijetno občuti in si želi zboljšanja.

Dr. Krekov program.

Naše združništvo je v svojem razvoju ostalo zvesto dr. Krekovemu programu, ka-

kor ga je že leta 1895 načrtal v črnih bukvah kmečkega stanu. »Denar je vse razdružil, pri denarju naj se torej zopet začne organizacija. Denarne zadruge so pa tudi zato potrebne, ker je le v zvezi z njimi, ki lahko zadoščajo potrebnemu kreditu, mogoč razvoj svobodnih gospodarskih zadrug.«

Rajfaisenske posojilnice.

Položaj vseh kreditnih zadrug je kljub očrtanim težavam v kmetijskem gospodarstvu dosti ugoden. K temu je pripomogla ne le privzgojena varčnost našega ljudstva, ki v svojih posojilnicah zbira leto za letom prihranke svojega truda. Pri tem je pomagala zlasti skrajna previdnost, s katero se dovoljujejo pri rajfajzenskih posojilnicah posojila in katero predpisujejo že pravila. Pripomniti bi le bilo, da so v nekaterih krajih rajfajzenske posojilnice vsled konkurence in agitacije regulativnih hranilnic šle previsoko z obrestno mero za vloge, tako da so tudi seveda sorazmerno za posojila morale zahtevati od svojih članov previsoke obresti. Na splošno pa je vendar znašala obrestna mera za vloge pri rajfajznovkah do 5%, obrestna mera za posojila 7%.

Schultze - Delitsch-evke.

Nekoliko neugodnejši bo seveda položaj Schultze - Delitschevih posojilnic, ker predpisi za njih poslovanje niso tako strogi, kakor pri rajfajzenskih posojilnicah. Radi precej razvitega kontokorenta, uporabe menic in neomejenega okoliša je dana včasih možnost, da se vsled nezadostne kontrole dolžnika varnost kredita hitro zmanjšuje in včasih ostane tak kredit delno dubiozen. Zato naj mi bo na tem mestu dovoljeno posebej opozarjati na dolžnost, da je dolžnike v tekočem računu prav posebno treba držati pod stalno kontrolo. Tudi glede obrestne mere so se nekatere Schultze - Delitschevke oddaljile od

solidnih temeljev združništva in se približale bančnemu poslovanju in bančni obrestni meri.

Blagovne zadruge.

Blagovne zadruge so bile pa v polni meri izpostavljene težavam in udarcem časa. Promet je padal, dubioza so rastla in tudi pri zmanjšanem prometu je bilo mogoče doseči le procentualno manjši zaslužek. Režijo je bilo namreč mogoče le prav neznatno znižati. Zaloge blaga, zlasti manufakture, so še vedno padale in povzročale izgubo. Ni čudno, če so se pri tako neugodnih razmerah mogle držati in napredovati le najboljše vojene zadruge, dočim so v nekaterih slučajih slabo vojene zadruge prišle v težave. Vendar pa je mogoče soditi, da smo že preko kulvinačije in da se neugoden položaj za blagovne zadruge že boljša.

Mlekarske zadruge.

Mlekarske zadruge so delovale uspešneje. Izvršila se je že preorientacija mlekarskih zadrug na izključno domače potrebe. Produkcija sira in masla se je vsaj nekoliko izpopolnila, da uvoz tujih kvalitativnih izdelkov spričo izboljšane kvalitete domačega mlekarstva pada. Izvoz mleka in mlečnih izdelkov pa so morale opustiti celo mlekarne, ki so za izvoz v najugodnejših razmerah in se nahajajo neposredno ob meji in železnici. V iskanju trga je mlekarsko združništvo začelo z zadostno preskrbo z mlekom delavskih centrov in je spravilo cene mleka v sklad z višino delavskih mezd. Priznati je treba mlekarskemu združništvu, da je tako vršilo svojo nalogo ne le v interesu kmeta-producenta, ampak tudi delavca in meščana konsumenta, ker je le združna mlekarska organizacija omogočila preskrbo mest in delavskih centrov z najcenejšim in najzdravejšim hranilom.

Mlekarska šola.

Žal pa nam leto 1926 kljub ponovnim obljubam z najmerodajnejših mest še vedno ni prineslo toliko zaželjene in tako nujno potrebne mlekarske šole, vsled česar mislim, da je ta glavna skupščina poljedelskega združništva poklicana, da na to potrebo ponovno opozori prizadete činitelje.

Živinorejske zadruge.

Živinorejske zadruge so žalibog še vedno po pretežni večini v mrtvilu, ki so ga nekatere končale z likvidacijo. Dasi jasno vidimo, da se ta likvidacija vrši v škodo najvažnejši gospodarski panogi, vendar ne moremo ničesar proti temu ukreniti. Živinorejske zadruge so se ustanovljale in so delovale z gmotno in strokovno pomočjo avtonomne oblasti. Državni birokratizem ni uvidel njih pomena in jih je pripuščal svoji usodi. Upajmo, da jih bo znala boljše ceniti slovenska samouprava v oblastih ter jih s potrebno gmotno in strokovno pomočjo zopet vpeljala v tisto plodonosno delo, katero že danes vršijo nekatere izmed živinorejskih zadrug, n. pr. Predoslje, Selca, Gorje, Boh. Bela, čeprav so navezane le na lastno moč.

Strojne in elektrarske zadruge.

Strojne zadruge in združne elektrarne povsod lepo delujejo, ker imajo investicije skoro izključno še iz boljših časov in po večjem že tudi odpisane. Na eno napako pa moramo opozoriti pri strojnih zadrugah, t. j., da veliko premalo mislijo na svojo bodočnost. Njihovo poslovanje se vrši v korist članov za tako malenkostno odškodnino, da ta odškodnina krije samo tekoče potrebe na obratnih sredstvih in nujnih popravilih, ne nabira se pa iz zaslужka strojev neobhodna rezerva za obnovo združnega inventarja. Tako pridejo strojne zadruge prej ali slej k svojemu koncu, ker so stroji obrabljeni, čla-

ni pa ne voljni, da bi spravili skupaj potrebni kapital za nabavo novih strojev. Pri združnih elektrarnah se je takoj po vojni veliko gradilo, sedaj pa je graditev nerentabilnih malih central ponehala. Ustanovljajo pa se sedaj združne elektrarne za zgradbo omrežij, ki naj dobivajo tok od velikih električnih central, da s tem svojim članom zasigurajo en gros cene za tok.

Obrtne gospodarske zadruge.

Obrtne gospodarske zadruge tudi s par izjemami vse lepo poslujejo. Res, da je borba za razumevanje potrebe skupnosti najtežavnejša ravno pri obrtnikih. Vendar se naše obrtno združništvo dobro drži, pri čemer seveda bolj in bolj zmaguje združna tovarna nad združno skupnostjo samostojnih obrtnikov, katera se v obče ne more držati. Samostojni obrtniki se običajno le začasno in le pod pritiskom razmer podajo v okrilje združne skupnosti, katere se pa ravno tako hitro otresejo, kakor hitro morejo vsaj za silo samostojno korakati.

Sila — vodi k skupnosti.

To je v kratkih potezah položaj in poslovanje naših zadrug v preteklem letu. Bilanca je ta, da je področje združništva napredovalo in da so nastopili za združništvo ugodnejši časi. Sila je tista, ki je rodila združno skupnost. Sila, katera danes prihaja na našega kmeta, delavca in obrtnika, je tudi tista, ki združno področje širi in ustvarja razumevanje za združno skupnost v najširših ljudskih plasteh. Ravno ne vesele gospodarske razmere, ki so izven združnih vrst še mnogo slabše, krepijo med zadrugarji zavest, da je naša rešitev le v solidarnosti. Močnejši naj rešuje slabjšega, magari na svojem hrbtu. V nezdružnih vrstah pa postane v času krize konkurenca tako surova in brezoobzirna, da gre močnejši slabjšemu

na hrbet, da ga utopi. Odtod toliko konkurzov v nezadružnih vrstah, da jih že pride po 50 na mesec. Pri naših zadrugah pa je dosej tudi v najtežavnejših slučajih zadružna solidarnost in požrtvovalnost prinesla pomoč onim, ki so prišli v stisko. Posebno moramo še poudarjati še potrebo solidarnosti danes, ko se zopet v trgovskih krogih sliši klic, na boj proti konzumarjem, kakor je bilo mogoče pred tednom slišati na zborovanju, ki se je vršilo v prostorih Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Revizijsko delo.

Zveza kot revizijska oblast ima z revizijo včlanjenih zadrug najodgovornejšo in najobširnejše delo. Ne le da so štirje revizorji neprestano zaposleni, tudi velik del pisarniškega dela in veliko časa pri načelstvenih sejah vzame reševanje revizijskih poročil in trajna evidenca o izvedbi naročil revizij.

V letu 1926 je Zveza izvršila v ljubljanski oblasti 115 revizij, v mariborski 100 revizij, v hrvaškem Primorju 6, skupaj torej 221 revizij. Med temi pa so bile tri generalne revizije, ki vzamejo zelo veliko časa in 19 izrednih revizij.

Revizijsko delo povzroča Zvezi ogromne stroške in pri zadrugah najdemo le premalo razumevanja za to, kako važno nalogo Zveza vrši napram zadrugam. Pri zahtevah, da se naročila revizij izvedejo in o tem Zvezi poroča, smo morali biti nepopustljivi v interesu zadrug samih. Vsako popuščanje bi pomenilo greh, ki se prej ali slej hudo maščuje na zadrugi sami in na Zvezi. Zadruge tudi ne znajo ceniti ogromnih stroškov, ki jih ima Zveza z revizijami. Naj tu navedem slučaj, ki se je dogodil, za ilustracijo. Neka zadruga je bila revidirana po našem revizorju, poklicala pa je ne vem iz kakega razloga še posebej svojega revizorja, ki pač ni

mogel drugega, kakor da je ugotovitve našega revizorja potrdil. In dotična zadruga je morala za to delo revizorju plačati 14.000 Din na stroških. Breme revizij je tem težje, ker država za to delo, ki je pogoj za obstoj zdravega zadružništva, ne da skoro nobenih prispevkov.

Pomoč pri knjigovodstvu.

Kot izpopolnitev revizijskega dela je smatrati tudi vsakovrstno pomoč pri knjigovodstvu, pri sestavi računskih zaključkov, pri urejevanju in zaključevanju knjig. Računskih zaključkov je bilo sestavljenih pri Zvezi 76 in sicer 52 v Ljubljani, 24 v Mariboru. Na sedežu zadrug je bilo sestavljenih 95 rač. zaključkov in sicer 32 v ljubljanski oblasti, 63 v mariborski. Pregledanih pa je bilo vsega skupaj 94 računskih zaključkov in sicer 63 v Ljubljani, 31 v Mariboru, skupaj se je torej nudila pomoč pri sestavi računskih zaključkov 265 zadrugam. Poleg tega je bilo po naših uradnikih sestavljeno tudi 24 inventur.

Zaostanek pri revizijah.

Ravno ker so glede knjigovodstva pri nekaterih zadrugah prav veliki zaostanki in včasih tudi precejšen nered in ker so to zamudno delo morali vršiti skoro izključno revizorji, nismo v preteklem letu dosegli tistega števila revizij kot bi ga morali pri številu članic z ozirom na zahtevo zakona, da mora biti vsaka zadruga najmanj vsako drugo leto revidirana. Revidirati bi morali namreč najmanj polovico zadrug, t. j. 249, revidirali smo jih 221, torej 28 premalo.

Pravna pomoč.

Pravno pomoč smo nudili zadrugam pri vseh registracijskih zadevah, pa tudi pri vseh poslih, ki so jih imele s političnimi, finančnimi in drugimi oblastmi ter z zavaro-

valnicami. V davčnih in taksnih zadevah bi sicer lahko skoro vse zadruga uživale davčno in taksno prostost na podlagi čl. 262 fin. zak. za l. 1922/23 in odgovarjajočih členov poznejših finančnih zakonov, žal pa veliko število zadrug kljub našim opozorilom v okrožnicah in v Narodnem Gospodarju še danes ni izvršilo potrebnih sprememb pravil, ali so jih izvršile prav pozno, ali pa so opustile prijavo sprememb registracijskemu sodišču. Po naši evidenci imajo sedaj v pravih zakonite pogoje za davčno in taksno prostost 319 naših članic in sicer 219 kreditnih in 100 nekreditnih zadrug. Od teh imajo dekret o oprostitvi taks 161 kreditnih in 37 nekreditnih zadrug. Ostale si dekreta še do danes niso oskrbele. Nekatere niso marale spremeniti pravil iz nekega neutemeljenega zaupanja, češ da jim Zveza hoče vsled tozadevne določbe, ki mora priti v pravila, kratiti njihovo neodvisnost, ali da se hoče vlada s temi določbami v pravih polastiti naših zadrug in njihovega premoženja. Ta strah in nezaupanje sta neutemeljena in dotične zadruga imajo le znatno škodo od tega, da so taki agitaciji nasedle. Določbe, ki jih zakon zahteva, so le takega značaja, da se varujejo zadruga pred izkoriščanjem in dobičkarstvom, združno premoženje pred koristoljubnostjo posameznikov in Zveze imajo le to nalogo, da nad dotičnimi določbami pravil čuvajo.

Zaščita združnih interesov.

V interesu našega združništva smo ob raznih prilikah delali tudi intervencije in predstavitve na razna oblastva. V zadevi taksne prostosti smo napravili predstavko na generalno direkcijo posrednih davkov, v kateri smo zahtevali razširitev taksne prostosti na 24 tarifnih postavk, ki so važne za združno poslovanje. Vloga je dolgo ostala nerešena in šele na vprašanje g. narodnega

poslanca Pušenjaka, ki ga je stavil v skupščini na finančnega ministra, je generalni direktor vlogo rešil in za šest slučajev taksno prostost priznal, za 18 pa odklonil. Med drugimi ni priznana taksna prostost za vknjižbo zastavne pravice posojilnic, ako se terjatev posojilnice napram članu zavaruje.

Podvzemali smo tudi korake radi prostosti plačevanja dostavnine za denarna pisma, ki gredo na Zvezo. Po zaslugi ljubljanske poštne direkcije morajo naše zadruga plačevati po 3 Din dostavnine za vsako denarno pismo na Zvezo, dasi plačuje Zveza predaljnino za vrednostna pisma in redno vsa pisma sama na pošti dviga. Ministrstvo za pošte je na intervencijo odredilo, da ima poštna direkcija v Ljubljani svojo naredbo glede dostavnine preklicati, toda direkcija je smatrala za potrebno ponovno poročati ministrstvu, da bi potem nastal kaos in tako je drugi minister dal zopet ljubljanski direkciji prav. V področju te direkcije se še naprej zahteva dostavnina za vrednostna pisma, ki jih pošiljajo zadruga; v vsej ostali državi se to ne vrši.

Za cenen kredit kmetu!

Razne korake je Zveza tudi podvzemala radi cenenih kreditov in sicer kar na tri strani. Na poljedelsko ministrstvo, da bi se iz sredstev za poljedelske kredite dale gotove vsote na razpolago obstoječim zadrugam in njihovim zvezam, na ministrstvo za pošto, naj bi se iz sredstev poštne hranilnice dalo vsaj majhen del kot cenen kredit poljedelskim zadrugam oziroma njihovim zvezam, in naposled na Narodno banko, naj bi se ista pri razdeljevanju kreditov ozirala vsaj nekoliko na najvažnejši in najštevilnejši stan v državi, tembolj ker stotine kreditnih zadrug z neomejeno zavezo nudijo boljše jamstvo za kredite Narodne banke kot ga more nuditi katerakoli banka, pa magari da

ima sto milijonov delniške glavnice. V nobeni iz navedenih smeri nismo prišli do uspeha. Toda zato se pravicam, ki jih zahtevamo za kmeta in kmetско zadružništvo, ne moremo odreči in ne bomo odnehali dokler jih ne dosežemo. Glede poljedelskih kreditov moram še posebej pripomniti, da se zakon o poljedelskih kreditih še danes ne izvaja in leži več kot sto milijonov namenjenih za poljedelske kredite pri Državni hipotekarni banki v času, ko kmetijsko gospodarstvo preživlja ostro krizo radi pomanjkanja cenjenih kreditov.

Za znižanje tarifov za dovoz žita v Slovenijo.

Napravili smo tudi predstavko na železniško in poljedelsko ministrstvo radi tarifarnih popustov za dovoz žita in moke v Slovenijo kot pasivno pokrajino, zlasti z ozirom na lansko slabo letino, poplave in druge vremenske nezgode. Žal, da smo našli gluha ušesa.

Za zadružno izobrazbo smo delali z izdajanjem glasila Narodni Gospodar, s podporami zadružni šoli, s prirejanjem zadružnih tečajev in predavanj.

Narodni Gospodar.

Narodni Gospodar se je tiskal in razpošiljal v 1200 izvodih in smo morali koncem leta naklado še zvišati. Zdržujem se glede urejevanja vsake pripombe, ker ste, upam, po večini sami čitali in videli kako je list redno obravnaval vsa za zadružništvo važna vprašanja. Na ponovna opozorila je tudi že precej zadrug posrkbelo, da vsaj člani načelstev in nadzorstev dobivajo zadružno glasilo v roke in ga mnogi tudi z zanimanjem berejo. Zadruge so k zanimivosti lista pomagale tudi same s tem, da so uredništvu pošiljale razna vprašanja, ki so se potem

obravnavala v »Vprašanjih in odgovorih« ali pa tudi v člankih. Čim ožji bo stik med uredništvom in zadrugarji, tem zanimiveji bo Narodni Gospodar, seveda ne da bi pri tem zanemaril ideološko in propagandno nalogo. Kot vidite v računu zgube in dobička, pomeni Narodni Gospodar za Zvezo prav znatno breme tembolj, ker dobi vsaka Zvezina članica po en izvod brezplačno. Jasno pa je, da naše zadružno gibanje ne more izhajati brez svojega glasila, naj si bi tudi zahtevalo še večjih žrtev. Dovolim si tudi ponoviti na tem mestu že izrečeno željo, naj bi zadruge vse številke lista redno shranjevale in ga koncem leta dale v vezavo. Velikokrat se jim namreč ne bo treba obračati na Zvezo za razna pojasnila, ako bodo nekoliko prelistale letnike Narodnega Gospodarja.

Od časa do časa smo važnejša zadružna vprašanja obravnavali tudi v naših ljudskih tedenskih in dnevnih časopisih.

Zadružna šola.

Zadružna šola se je vršila tudi v l. 1926-1927 s podporo poljedelskega ministrstva in obeh Zvez v Ljubljani. Od 33 udeležencev je Zadružna zveza podpirala 22 s štipendijami. Iz absolventov Zadružne šole dobivamo vedno številnejši kader zadružnih delavcev. Napram očitkom, češ da zadružna šola pomaga do drugih poklicov, moram pojasniti, da je Zveza vse storila, da se sprejmejo in prijavijo v šolo v prvi vrsti kmetijski sinovi, ki nameravajo ostati na posestvu. Da pa iz zadružne šole gredo nekateri potem tudi v nezadružne poklice, tega ne moremo preprečiti. Pripomnim pa, da naše blagovne zadruge nujno potrebujejo poštene in sposobne poslovodje. Take bodo dobile iz absolventov zadružne šole ako bodo isti po dovršeni šoli napravili par let trgovske prakse.

(Konec prih.)

Stanje združnih zvez v

Zvezina firma in sedež		Število članic				
		Kreditnih zadrug		ostalnih		skupaj
		aps.	%	aps.	%	
1. Zadržna Zveza	Ljubljana	284	57	213	43	497
2. Zadržna Zveza	Celje	98	53.5	85	46.5	183
3. Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji	Ljubljana	7	20	28	80	35
4. Zveza slovenskih zadrug	Ljubljana	45	39.8	68	60.2	113
5. Zadržni Savez	Split	155	62.2	94	37.8	249
6. Središnji Savez hrvat. seljačkih zadruga	Zagreb	292	97.5	8	2.5	300
7. Zadržna Sveza	Zagreb	22	53.6	19	46.4	41
8. Glavni Savez srp. zemlj. zadruga	Beograd	1181	60.3	779	39.7	1960
9. Savez Nabavljačkih zadruga državn. službenika	Beograd	—	—	109	100	109
10. „Agrarija“ sred. zemlj. zadruga	Novi Sad	39	95	2	5	41
11. Banatski Savez srp. zemlj. zadruga	Vel. Bečkerek	22	100	—	—	22
12. Savez. srp. zemlj. zadruga	Sarajevo	174	97	5	3	179
13. Savez hrv. selj. zadruga za Bosnu i Hercegovinu	Sarajevo	93	98	2	2	95
14. Sred. Savez jugoslaven. seljačkih zadruga	Sarajevo	37	100	—	—	37
Skupaj		2449	63.4	1412	36.6	3861

Vinarsko združništvo drugod.

Naše vinarstvo je v težki krizi. Teži ga nadprodukcija v lastni državi, previsoki pridelovalni stroški, pomanjkljiva organizacija zveze z vinsko trgovino in končno — zlasti v zadnjem času — boj zoper ponarejeno robo. Pomoči pričakovati od države je preoptimistično. Saj nimamo niti enotnega vinskega zakona, ki bi ščitil našega vinogradnika proti umazani konkurenci slabih in ponarejenih vin in ga tudi v doglednem času zaradi tako različnih gospodarskih prilik v državi ne pričakujemo. Našemu vinogradniku ostane edino zadržna samopomoč v zvezi z našo samoupravo, ki edina more pro-

učiti posebne razmere, v katerih živi slovenski vinogradnik. Problem ni lahek, ker gre tu za važna vprašanja proizvodnje in vinske trgovine. Želeti je pa pred vsem, da proučimo način, kako so drugod, kjer je preživeło vinarstvo isto krizo, skušali rešiti to vprašanje. Tak instruktiven namen ima sledeči sestavek, ki si ne lasti nikake originalnosti. Podatki so povzeti večinoma po zanimivih, deloma oficielnih, strokovnih poročilih v glasilu Mednarodnega zavoda za kmetijstvo v Rimu, ki izhaja v svetovnih jezikih (nemško, italijansko, francosko, angleško in špansko).

Jugoslaviji koncem 1. 1925.

Število zadruž- nikov	Vplačani deleži	Rezerve	Vloge	Krediti	Skupni promet	Jamstvo pri zvezi
	Din	Din	Din	Din	Din	
124.000	1,183.913—	137.213·39	95,333.850·39	40,862.671·15	638,273.026—	5 kratno
36.607	163.857·50	380.601·46	20,910.206·08	9,125.782·50	223,330.535·48	5 .
22.804	—	—	—	—	—	1 .
24.791	96.450 —	378.881·84	8.857.517·73	3,322.487·90	105,283.461·66	5 .
45.320	330.000—	268.807—	7,735.175—	8,692.850—	420,000.000—	5 .
37.744	242.175—	81.987·50	7,369.937·91	3,773.061·72	157,041.208·42	10 .
6.000	63.400—	29.303·45	5,851.440·88	4,914.012·74	84,910.429·56	5 .
150.000	1,646.720·80	4,643,147·27	10,644.158·10	7,200.504·74	675,176.832—	10 .
38.758	261.705—	149.081·11	—	25,288.558·60	615,143.743·97	2 .
4.271	5.7.000 —	53.542·55	2,054.034—	1,195.875—	82,000.000—	100 .
1.206	32.200—	167.987·09	2,919.290·15	1,006.752·95	24,259.594·69	30 .
10.054	315.900—	144.672·96	1,482.493—	6,638.630—	156,601.624—	20 .
15.614	44.775—	87.500—	895.054·04	2,889.030·41	40,873.379—	10 .
2,300	—	—	—	—	—	10 .
519.469	4,888.096·30	6,532.725·62	163,953.157·28	114,900.217·71	3.224.893.834·78	

Vinogradnik je po svoji naravi individualist, navezan nase. Bolj kakor kmet na pridelke svojega polja je navezan na svoj vinograd in njegov pridelok. Stiskanje grozdja in delo z vinom mu ne povzroča toliko truda kolikor veselja. Njegov poklic ga ne zanima samo zaradi dohodka, ampak vzbuja v njem tudi ponos. Kako se zaveda vsak vinogradnik svojega znanja in kako ponosen je, če je za svoje vino dosegel za trohico višjo ceno kakor njegovi sosede, ker mu je k temu pripomogla po njegovem prepričanju večja njegova spretnost. Tako mišljenje vinogradnikov ovira razvoj zadružništva in treba je težkih gospodarskih pretresljev, da se omaje in vsmeri realnim razmeram

primerno. To je izkušnja, ki so jo doživeli po vseh deželah, ko so začeli s snovanjem zadrug, ki so, kakor se zdi, edina gospodarska oblika, ki more rešiti ali vsaj omiliti gospodarsko krizo vinarstva.

Vinarskih zadrug imamo pravzaprav tri vrste: 1.) prodajne zadruge, 2.) kletarske (produktivne in prodajne) zadruge in 3.) zadruge za vporabo odpadkov (tropin, droži in vinskega kamna). Najpriprostejša je oblika prodajnih zadrug, ki jim je edini namen skupna prodaja vinskega pridelka. So pa to, kakor je izkazalo v praksi, najobčutljivejše zadruge, najbolj izpostavljene izgubam in najnestalnejše. Ne morejo navezati nase zadružnikov, ker le mešetarijo za svoje

zadružnike, da prodajo vino po kar najboljši ceni. Njih uspeh je odvisen edino le od posredovalcev in združeni so v njih lahko veliki in mali vinogradniki z jako različnimi pridelki. Tudi ne rabijo velike glavnice. Zadružniki si lahko pridržijo pravico, da prodajo sami svoj pridelek, ako ga zadruga ne razpeča do določenega termina.

V krajih, kjer je pridelek različnih posestnikov prilično enoten, tako da se vino ali grozdje da po kakovosti kvalificirati oz. mešati, uspevajo kletarske zadruge. Te prevzemajo od svojih članov ob trgatvi grozdje ali mošt. Najtežje pri tem je določiti vrednost pridelka, ko se odda zadrugi. Določa se na podlagi alkoholnih (oz. sladkornih) stopinj, pri čemer je posameznim članom dana možnost pritožbe. Prodaja se vrši na dva načina: ali zadruga nakupi ves pridelek svojih članov za določeno ceno in prodaja za svoj račun ali pa odprodaja vino različnih vrst, kakor so ga ji poverili člani, za njih račun. Te vrste zadruge morajo sloneti na solidnejši podlagi in zavezati svoje člane za daljši čas. Zahtevati morajo, da člani dogovorjeno množino vina oz. grozdja res oddajajo. Zadružna pravila morajo biti posebno previdno sestavljena, ker obstoji nevarnost v tem, da poznajo člani zadrugo le v času krize, v času konjunkturo jo pa zapuste. Zlasti je to potrebno z ozirom na zadružne investicije (kleti, sode itd.). V vzhodnih Pirenejih so zadruge, ki so zavezale svoje člane celo za 25 let!

Zadruge za izdelavo žganja izrabljajo končno odpadke, ki bi bili sicer večinoma brez vrednosti za člane. Zvezane so dostikrat s kletarskimi zadrugami.

Nemčija. Večina vinogradnikov v Nemčiji so mali posestniki. Štiri petine od njih ima le po pol hektara (1 oral) vinograda, le en odstotek nad 5 ha. Kakor naš viničar, se mora tudi nemški boriti ne samo s per-

nosporo in oidijeni, ampak tudi z neugodnim podnebjem. Zato je pridelek jako neenakomeren in se giblje med 35 in 7 hl za 1 ha. Pa ne samo množina, ampak tudi cena pridelka je jako neenakomerna, tako da je vinski pridelek leta 1910 znašal 58 milijonov, leta 1911 pa 178 milijonov mark, v 2 letih torej 300% razlike. Malemu vinogradniku se ne izplača, skrbeti za racionalno kletarenje, ampak gleda le na to, da spravi pridelek čim prej v denar. Običajno so prodajali nemški vinogradniki vinskim trgovcem grozdje, ki so ga sprešali in kletarili z njim. Slabe cene, ki so jih plačevali trgovci, so povzročile, da so se nemški vinogradniki že zgodaj organizirali zadružno. Vinogradniki so zadrugi oddajali grozdje, ki ga je plačevala zadruga po množini sladkorja, kakor ga je pokazala Oechslejeva moštna tehtnica. Zadružni občni zbor je sam določil cene grozdju, končni obračun se je izvršil 31. decembra. Vendar so posamezni člani lahko dobili predujme. Vino je s tem postalo last zadruge, ki je skrbela za to, da se je pravilno sprešalo, vrelo in kletarilo. Takih zadrug je bilo leta 1911 206, ki so oddale vina za 8 milijonov (zlatih) mark. Večina zadrug je bila ob Renu.

Uspehi so bili jako različni, mnogo jih je utrpelo prav znatne izgube. Vzrok temu je bilo deloma, ker se je okus pivcev izpremenil, ker so pili raje belo vino kakor lahko rdeče, deloma pa konkurenca južnih vin, ki so hji uvažali trgovci in z njimi rezali lahka domača vina. Neuspeh pa je zakrivilo tudi pomanjkljivo zadružno poslovanje. Zadruga, kakor povedano, kupuje grozdje od zadružnikov. Cena grozdja je torej podlaga vseh produkcijskih stroškov. Občni zbori zadrug so pa nastavljali ceno grozdja po navadi previsoko, kar je popolnoma umljivo. Zadružniki so s tem dobili lepo ceno za oddano grozdje, zadruga pa je bila že naprej tako obremenjena, da je morala ceno vinu visoko

nastaviti, ako je hotela sploh izhajati. Občinstvo in trgovci pa niso hoteli plačevati tako visokih cen in posledica tega ozkosrčnega in nezadružnega postopanja je bila, da zadruga niso mogle vina prodati in so ga imele polne kleti. Končno je postal položaj zadrug nezdržen, tako da je morala država poseči vmes in uvesti pomožno akcijo. Ta se je gibal v dvojni smeri. Ena je bila tehnično izboljšanje vinskega pridelka. Vinogradniki se naj bi poučili o modernih metodah pridelovanja in proučilo se naj bi tudi vprašanje, v koliko bi se vinska kultura dala nadomestiti z drugo sigurnejšo, n. pr. s sadjarstvom. Po drugi strani se je pa ustanovila »centrala za rdeče vino«, ki naj bi organizirala prodajo vina.

Te izgube so povzročile, da so vinarske zadruga leta 1898 ustanovile »Centralno prodajno zadrugo vinarskih zadrug« v Eltvillu. Ker pa se je ta ustanovila s premajhnim lastnim kapitalom in začela svoje delo takoj v največjem obsegu — sezidala je velike kleti, nakupila veliko vina, izdajala velike svote za reklamo, upravo in potne stroške itd. — je svota, za katero je moralo jamčiti 20 zadrug z 1300 člani, narastla na 6 milijonov mark. Napravili so se razni poizkusi, da se centrala reši, vendar je prišel leta 1905 nezogibni polom. Podjetje se je z ozirom na mala sredstva zasnovalo preveliko, poznali niso tržnih razmer in prepustili vse vodstvo le eni osebi.

Za razvoj vinarskih zadrug je ta katastrofa sila poučna:

1. Zadruga, ki imajo majhen lastni kapital, ga ne smejo kakor tudi ne dovoljenega jim kredita nepremišljeno immobilizirati. Ob Renu so sezidali prevelike kleti in prevzeli preveč vina.

2. Zadruga sme le toliko pre-

vzeti, kolikor more v rednem poslu oddati.

3. Če hoče vinarska zadruga nastopati kot prodajna zadruga, se mora prilagoditi tehniki vinske trgovine vobče. Nemški vinski zakon iz leta 1909 je zaščitil domače vinogradništvo s strogimi predpisi proti ponarejanju in krivemu označevanju vina in omejil rezanje. To je sicer podprlo domačo produkcijo, pa le ni zadostovalo. Prodaja mora ali vpoštevati vinsko trgovino ali pa stopiti v neposredno zvezo z odjemalci. Ta zadnji način je možen le v omejenem obsegu. Zadruga se poizkusile dalje, osnovati v mestih lastne pivnice. To pa pomenja nov riziko zanje in izčrpa le en del zaloge. Preostaja torej le zveza z vinsko trgovino, ki itak dobi vino v boljši kakovosti kakor od malih vinogradnikov. Zakaj pomen zadrug obstoji ravno v tehničnem napredku. Zadruga poučuje svoje člane o izboljšani tehniki sajenja, obdelovanja in negovanja trt, nakupujejo jim bolje in ceneje potrebščine (orodje, kole, umetni gnoj, galico, žveplo itd.). V svojih kletih kletarijo mnogo umnejše kot mali vinogradnik, ker imajo za to izvežbano osebje. Zadruga rešijo kmeta, da mu ni treba prodajati vina oz. grozdja za vsako ceno. Treba je samo, da se vodijo po trgovskih načelih in ne organizirajo smotreno samo proizvodnje ampak tudi prodajo vina.

Tirolska. Ko je Avstrija leta 1902 obnovila z Italijo trgovsko pogodbo in v njej uvedla znano vinsko klavzulo, je zašlo vinarstvo na južnem Tirolskem v kritičen položaj. Cene vina so padle na polovico in producenti bi bili trpeli še več, če ne bi bila takrat na Ogrskem nastopila trtna uš in se tako tirolskim producentom odprl nov trg.

Da bi odpomogla vinski krizi, je dovoljevala vlada leto za letom podpore za ustanovitev vinarških zadrug. Ustanovilo se je več zadružnih kleti. Že leta 1905 jih je bilo devet, ki so vketile tisto leto krog 36.000 hl vina. Posamezne teh zadrug so štejele povprek 40 do 70 članov in vketile letno po 4000 do 6000 hl vina. Te zadruge so se združile v zvezo, ki si je stavila zlasti sledeče naloge: 1. Uvedba enotnega knjigovodstva pri vseh kletarskih zadrugah. Ker upravljajo zadruge tuj denar, morajo voditi točne knjige s kontrolo. 2. Poduk kletarju. Ta se je vršil v tesni zvezi z znano kmetijsko šolo v St. Michele. 3. Skupen nakup potrebščin (strojev, sodov, steklenic, zamaškov, embalaže itd.). 4. Posredovanje prodaje, zlasti še iskanje novih odjemalcev in propaganda za kvalitetenno blago.

Italija. Najvažnejše kletarske zadruge v Italiji so v krajih Albano, Frascati, Castel Gandolfo in Marino, v krajih, ki jih vsak obiskovalec rimske okolice dobro pozna. Največja je zadruga v Marino. Ustanovljena leta 1909 od 33 članov je štela leta 1912 že 230 članov. Ti so oddali v tem letu 2244 q grozdja. Prejšnje leto oddano grozde se jim je vpisalo v dobro z 30 do 34 (zlatih) lir za q. Zadrugi je ostalo 3000 lir čistega dobička. Še starejša je kmetijska žganjarna v Frascati. Ustanovilo jo je leta 1894 17 članov, leta 1913 je štela že 790 članov in žgala 6500 q droži in imela lastni kapital 200.000 lir. Povprek so dobili člani po 5½ lir za vsak stot oddanih droži. Vsled tega je nastala v okolici cela vrsta zadružnih žganjarn.

Leta 1914 je bilo v Italiji 218 vinarških zadrug.

Francoska. Vinska produkcija je na Francoskem jako mnogolična. Vsaka pokrajina ima svoj način obdelovanja, ravnanja z

vinem in svoje vinske tipe. Vinska produkcija je jako velika, letno krog 40 milijonov hl, vendar je med tem le malo vin, ki so znana po svoji kakovosti kot »francoska«, večina je slabših. Pokrajina Bordeaux, katere znamka je najbolj znana, izvažata trikrat toliko vina kakor ga pidelata. Saj je znano, da se je pred vojsko dalmatinsko vino, ki je preplavilo sedaj jugoslovanski trg, uvažalo na Francosko, tam predelalo in izvažalo kot najboljše francosko vino. Vsekako Francoska producira več vina, kakor ga rabi.

Francoske vinarške zadruge so nastale pod vplivom zadružnega zakona iz leta 1906. Pomen tega zakona obstoji zlasti v tem, da dovoljuje zadrugam (sindikatom) kratkoročne kredite po nizkih obrestih pod pogojem, ako je svota, ki jo zložijo zadružniki, primerno visoka. Hvalevredni namen zakona je bil torej, da olajša producentom pridelek, podelavo in prodajo kmetijskih produktov. Leta 1912 je dobilo 105 sindikatov posojil nad 2½ milijona frankov.

Pred letom 1906 je bilo francosko vinarstvo v veliki krizi. Da se rešijo, so bili vinogradniki prisiljeni, da zboljšajo način pridelovanja in da vplivajo direktno na vinsko trgovino, ako so hoteli preprečiti špekulativno skakanje vinskih cen. Težava je bila v tem, ker je na Francoskem večina malih vinogradnikov, ki prodajajo svoj pridelek, ne da bi poznali izid celotne trgatve, kadar se jim zdi primerno ali kadar jim zmanjka denarja ali pa če nimajo dovolj posode za spravilo. Posledica tega je skakanje cen na škodo vinogradnika. Težavno je bilo tudi za malega producenta, stopiti v zvezo s trgovci ali konsumentami. Trgovcu je treba ponuditi že precejšnjo množino, da se mu izplačajo režijski in transportni stroški. Če se pa hoče stopiti v direktno zvezo s konsumentom, mu je pa treba blago ponuditi ali pa otvoriti prodajalne v njegovi bližini. Zakon iz leta 1906

je bil sam po sebi pobuda za vinogradnike, da so se organizirali združno, zlasti v krajih, kjer so se morali boriti z velikimi težavami. Leta 1912 je bilo že 43 vinarških zadrug, ki so dobile posojil za 1³/₄ milijona frankov. Ustanovitev takih zadrug je vplivala silno ugodno. Zboljšal se je način pridelovanja in kletarenja. Zadrugne kleti so si napravile sode iz cementa in potrebne priprave. Mali vinogradnik ni več v zadregi, da bi si napravil lastno klet in posodo ali si ob trgatvi iskal kupca, ker mu zadruga prevzame vino in grozdje. V Parizu imajo zadrugne centrale velike osrednje kleti. Vendar se je na Francoskem pokazalo isto kakor v Nemčiji: da je najbolj priporočljiva zveza zadrug s solidno vinsko veletrgovino. Izkazalo se je dalje, da so lokalne zadrug najboljše zaščita proti ponarejanju vina, dajavanju sladkorja. Zaščita lokalnih vinskih tip je možna tudi le potom zadrug, ki lažje in zanesljivejše prevzamejo garancijo za pristnost kakor posameznik. Za vzgled naj navedem po uradnih podatkih, da je kletarska zadruga v Saillac imela leta 1913 100.000 frankov kapitala, štela 155 članov s 500 ha

vinogradov, v Marsillargues imela kapitala 190.000 frankov, 286 članov s 477 ha vinogradov.

Združno so organizirali tudi pridelavo žganja iz tropin in droži. Uspeli sicer niso posebno sijajni, vendar ne gre tega postranskega zaslužka, ki bi sicer odpadel, podcenjevati.

Naše vinarstvo se nahaja v slični krizi, kakor jo je prestalo v drugih deželah. Dosedanji poizkusi, pomagati mu s kletarskimi zadrugami, ki so bile, kakor smo jih doživeli doslej, pravzaprav le vinski posredovalci v zadrugni obliki, se niso obnesli. Iz neuspehov, ki jih je doživelo združništvo, osnovano na istem napačnem temelju, v drugih deželah, se moramo učiti sami, kakšnih napak se moramo čuvati. Kljub temu je ideja vinarskega združništva edina rešilna za naše vinogradnike. Naloga naših oblastnih samouprav je, da prouče vzroke naše vinske krize in se v zvezi z našimi združnimi centralami brez odlašanja lotijo rešitve tega vprašanja, od katerega zavisi obstoj tisočev naših malih kmetov.

Češkoslovaške poljedelske zadrug.

Češkoslovaško poljedelsko združništvo je izborno izgrajeno in organizirano. Poleg gospodarske moči združništva je posebno omembe vreden njegov nepolitičen ustroj in tradicionalno složno sodelovanje organizacij raznih narodnosti.

V nasprotju z drugimi državami se je razvijalo poljedelsko združništvo v deželah češkoslovaške republike doslej prav za prav zmeraj v znamenju samopomoči, brez bistvene državne podpore. Vsa njegova organizacija, zgrajena od spodaj navzgor, nosi

pečat načela samopomoči. V nasprotju s Francijo, Italijo, Ogrsko itd., ne uživajo nje-gove centralne organizacije nobene javne podpore in tudi niso bile ustanovljene pod državno iniciativo, temveč so nastale z iniciativo v njih združenih podzvez in posameznih zadrug. Izdatno državno pomoč so dobile zadrug šele v letih 1925 in 1926, ker so posebne razmere povojnega časa zapustile svojo sled tudi pri teh ljudskih gospodarskih zvezah. »Zaklad za omiljenje povojnih zgub« je izplačal zadrugam 350 milijonov

Kč, od kojih so dobile poljedelske zadruga 24.500.000 Kč v gotovini in 147.000.000 Kč v 4-odstotnih zakladnih zadolžnicah. Ta enkratna državna pomoč, ki je postala potrebna le vsled izrednih razmer, pa nikakor ne spremeni načelnega značaja samopomoči češkoslovaškega združništva, ki ostane tudi še za naprej popolnoma avtonomno in zgrajeno na širokih slojih kmečkega prebivalstva.

Po stanju od 31. decembra 1925 obsega vrhovna organizacija poljedelskih zadrug v Češkoslovaški republiki, Centrokoope rativ imenovana, s sedežem v Pragi, dvanaajst okrajnih zvez z 8702 posameznimi zadrugami kot članicami. Pridejo zraven še priključene zveze nezadružnega značaja, ki dvignejo skupno število članic na 8781. Centralna organizacija obsega pet čeških, tri nemške in dve slovaški združni zvezi, dalje poljsko in karpatorusko zvezo. Več kot polovica vseh zadrug, in sicer 5037, je kreditnih zadrug; od teh jih je 4247 z neomejenim poroštvom vseh članov. Druge zadruga so nakupovalne, prodajne, nabavne, produktivne, mlekarske, živinorejske, stavbne in električne zadruga. Lastna sredstva vseh zadrug, skupaj z garancijskimi svotami, prekoračijo 100 milijonov Kč. Bilančne svote vseh organizacij so znašale na koncu l. 1925 več kot 2406 milijonov Kč. Hranilne vloge članov pri kreditnih zadrugah so znašale 1748 milijonov Kč, dovoljeni krediti pa 577 milijonov Kč; vidimo, da je hranilna moč kmečkega prebivalstva veliko večja kot njena kreditna potreba, saj obsega potreba po kreditih samo tretjino pri združnih blagajnah naloženega denarja. Ogromen je tudi promet nakupovalnih in prodajnih zadrug, kojih praška glavna centrala »Kooperativa« je v letu 1926 imela v prometu za 500 milijonov Kč blaga.

Zadruga so nam vzor složnega narodnega sodelovanja. Že davno pred po-

stankom sedanje vlade so bile zadruga dokaz za to, da so ravno kmečki sloji najboljši temelj za složno sodelovanje raznih narodnosti. Dobro razmerje med češkimi in nemškimi združnimi zvezami je staro že desetletja in je obstajalo že pred vojsko; niti za časa prevrata in niti pozneje se ni nič spremenilo. Češki Nemci so imeli že v prejšnjem stoletju dobro razvito združništvo, in se je po znani poljedelski krizi v devetdesetih letih razvilo združništvo rapidno hitro tudi po čeških okrajih. Danes je združništvo obeh narodov na lepi višini, v mirnem tekmovanju se za nadaljni razvoj vzpodbujajoč in spopolnjujoč. A ne samo v narodnem oziru, temveč tudi v strankarskem so znale glavne zveze premostiti vsa nasprotstva. Poleg zvez čeških agrarcev se mirno razvijajo zveze katoliških zadrug Ljudske stranke, in nacionalnodemokratske zadruga niso v nobenem posebnem nasprotstvu do socialističnih konsumnih društev itd. Seveda je bil za to potreben dolgoleten razvoj. V Slovaški in Podkarpatski Rusiji so izgradili združništvo večinoma šele po vojski z velikimi težočami. Zlasti tamošnje kreditne zadruga, ki so imele naložena svoja denarna sredstva v Budimpešti, so imele velike izgube, a se tudi pri teh zadrugah sanacija približuje koncu. Poglejmo posebej še leto 1926. V tem letu se je stalna izgradba združništva na vseh poljih nadaljevala. Zlasti so bile zadruga zaposlene z izvedbo po zakonu iz leta 1924 predpisane ločitve trgovskih oddelkov od kreditnih zadrug in njih pretvorbo v posebne zadruga. Dalje je prineslo leto 1926 nadaljni razvoj električnih zadrug, ki so zlasti na Češkem vodile elektrifikacijo na deželi. Z zemeljsko reformo ustvarjene nove razmere so imele za posledico znaten napredek v razvoju spirito vih žganjarnih zadrug; dalje je bilo opazovati, po nemških vzorcih, hitro

napredovanje mlekarskih zadrug v čeških vaseh, kjer so bile te zadruge doslej razmeroma malo zastopane.

Sicer je bila pa glavna naloga leta 1926 sanacija zadrug, ki so trpele vsled razmer povojnega časa. Uvodoma omenjene svote, ki jih je dal »Zaklad za omiljenje vojnih zgub«, so bile namenjene samo za one zadruge, ki nimajo značaja denarnih zavodov;

primerno so jih razdelili, in so v splošnem z njimi zacelili rane, ki jih je zadala poljedelskim zadrugam povojna doba, čeprav niso mogli popraviti vse škode. Pravi-jo pa, da bo na koncu tekočega leta sanacijska akcija splošno končana in da bo češko-slovaško združništvo zopet popolnoma utrjeno.

O vložnih knjižicah.

(Konec.)

Včasih se zgodi, da prosí kdo za posojilo in kot jamstvo ponudi bodisi svojo lastno bodisi tujo vložno knjižico in sicer vložno knjižico kake posojilnice ali kakega drugega denarnega zavoda. Vlagatelj bi namreč v takem slučaju nerad dvignil vlogo, ker si misli, da bi jo kasneje težko znova vložil, dočim bo posojilo moral v določenem roku vrniti in vloga mu bo ostala nedotaknjena. Če torej vlagatelju ni toliko na izgubi pri obrestih in ima vzrok za tako ravnanje, mu je možno dovoliti zaproseno posojilo. Ako je knjižica izstavljena od one posojilnice, pri kateri prosí za posojilo in se glasi na njegovo ime, se mu lahko posodi brez skrbi znesek, ki dosega višino vloge. Ako pa je knjižica izdana na drugo ime, je treba najprej doseči pritrditev imetnika knjižice, da bo jamčil s svojo vlogo za dolg. Tudi v slučaju, da bi šlo za knjižico žene ali kakega drugega polnoletnega rodbinskega člana je potrebno dobiti pismeno soglasje, da se posojilnica obvaruje možnih nesporazumov in sporov.

Ni treba še posebej poudarjati, da je pri vložni knjižici, ki je izdana od tujega denarnega zavoda, treba temu zavodu sporočiti, da je bila knjižica vzeta v zastavo in zraven je treba tudi vprašati, če vloga v resnici ob-

stoji, ali ni obremenjena in ali ni morda knjižica amortizirana. Če se na ta vprašanja dobi zadovoljiv odgovor in če je denarni zavod, pri katerem je denar vložen, znan kot soliden, potem se posojilo lahko dovoli. Vložna knjižica se mora spraviti v blagajni posojilnice, a imetniku knjižice se izda potrdilo o prejemu. V tem potrdilu se knjižica zadostno opiše (ime vlagatelja in zavoda, zaporedna številka knjižice, znesek vloge). Na to potrdilo se napiše tudi dodatek s pripombo, da se ta listina ne sme odstopiti komu drugemu.

Ko bi dolžnik sedaj hotel na isto knjižico dalje vlagati ali dvigati zneske, presegajoče dolg, se mora to potrdilo vselej predložiti in se mora vselej popolniti po zadnjem stanju vloge. Toda temu prepisovanju in dopolnjevanju se bodo skušali ubraniti pri vsaki posojilnici in zato je bolje, da se vlagatelju priporoči, naj dvigne znesek, ki presega višino vloge in ga naloži na novo knjižico, na katero more brez ovir vlagati in dvigati.

Brez predložitve potrdila se ne more na knjižico, ki je bila dana v zastavo, niti dvigati niti vlagati. Če dolžnik plača svoj dolg, vrne se mu vložna knjižica samo tedaj, ko vrne on dotično potrdilo.

Shranjevatí vlagateljem njihove knjižice v posojilnični blagajni se krátkoma lo ne priporoča. S tem je združeno ne samo precejšnje delo, ampak tudi velika odgovornost

posojilnice. Če se vlagatelj boji, da bi mu mogla biti knjižica ukradena, potem zado-
stuje, ako zaliteva, naj se vloga nikomur ne
izplača kakor njemu osebno.

V takem primeru je potrebno zaznamo-
vati v glavni knjigi hranilnih vlog na doti-
čnem kontu, da se sme vloga izplačati samo
vlagatelju.

Tudi je možno v takem slučaju poslužiti
se gesla ali druge vinkulacije kakor je bilo
poprej povedano.

Pri posojilnicah, kjer je prilično znam
skoraj vsak vlagatelj, zadostuje enostavni
pridržek, da se vloga izplača samo onemu,
ki je v knjižici označen kot vlagatelj.

Ko bi pa morda vendarle kje sprejemali
vložne knjižice v shrambo, treba je dati vla-
gatelju potrdilo za znesek, ki je vložen, in
pri vsaki nadaljni vložitvi, oziroma dvigu je

treba dati novo potrdilo vlagatelju. To po-
vdariti je bilo potrebno, ker se drugače po-
sojilnica podaja v nevarnost, da nastanejo
kaki spori ali pa celo škoda, za katero bi bili
v prvi vrsti odgovorni člani uprave.

Posojilnice začno obrestovati večinoma
vloge s prvim dnevom naslednjega meseca po
vložitvi denarja in računajo obresti do po-
slednjega dne meseca pred dvigom. Če vlo-
ži tedaj vlagatelj kak znesek ob početku
meseca in dvigne ga potem proti koncu me-
seca, moral bi ob mesečnem obračunavanju
še povrniti nekaj obresti. V takem slučaju,
zlasti ako je dvig utemeljen, je najboljše iz-
plačati celo vlogo brez odtegnitve obrestne
razlike.

Obresti vloge, katerih vlagatelj ni dvig-
nil, se pripišejo glavnici in potem se ravna
z njimi ravno tako kakor z glavnico.

◎ ◎ ◎ ◎ ◎ GOSPODARSTVO. ◎ ◎ ◎ ◎ ◎

Izvoz Slovenije v Francijo. Tukajšnji
francoski konzulat je blagovolil staviti na
razpolago svoje statistične podatke o izvozu
iz Slovenije.

Iz teh podatkov posnemamo, da je v letu
1926 bilo izvoženih iz Slovenije v Francijo
913.615 kg blaga. Odgovarjajoče številke za
1923, 1924 in 1925 so: 8,271.149 kg, 2,152.324
in 1,937.700 kg.

Izvoz torej stalno pada, toda upoštevati
je treba, da se vrednost izvoza ni zmanjšala
v toliki meri kakor količina. Sicer pa najno-
vejši podatki kažejo, da je izvoz zopet začel
naraščati.

Predmeti, katere smo lani izvažali v
Francijo, so bili sledeči (v kg; podatki v okle-
paju za leto 1925):

Fižol 658.879 (1,083.662), les 114.160 (75
tisoč 420), hmelj 77.294 (265.653), jeklo 27.800
(21.580), pohištvo 15.688 (47.846), hrastov mah

10.974 (5111), kopita 2851 (1529), soljena čre-
va 2550 (8696), gobe 2200 (10.790), sita 1151
(773). Skupna vsota je nazadovala, kar je pri-
pisovati v prvi vrsti zelo zmanjšanemu iz-
vozu fižola, hmelja ter pohištva. Nasprotno
je napredoval izvoz lesa, jekla, mahu, kopit
in sit.

Lesni trg se nam v Franciji zopet odpira,
kar potrjuje statistika za prvo četrletje 1927.

Skupno smo v prvem četrletju letos iz-
vozili v Francijo 678.201 kg blaga; od tega:
karbida 451.000 kg, fižola 96.516 kg, lesa 56
tisoč 990 kg, bukovih tramov 42.080 kg, hme-
lja 22.344 kg, jekla 8120 kg, srpov 640 kg, po-
hištva 444 kg in sit 67 kg.

Izvoz lesa je torej znatno narasel. Zo-
pet se je pojavil izvoz karbida, katerega iz-
voz je bil v letu 1923 še znaten, je pa v letih
1925 in 1926 popolnoma prenehal. Na novo
smo začeli izvažati v Francijo srpe.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Kamnici pri Mariboru, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo 26. maja 1927, ob 8. uri v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Smarju, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo 26. junija 1927 ob 8. uri zjutraj v zadrudnem z običajnim dnevnim redom.

4. redni občni zbor Lončarske zadruge v Filovcih, r. z. z o. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob 14. uri v hiši št. 126. 1. Poročilo načelstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev računskega zaključka. 4. Volitev podpredsednika. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Braslovcah, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 26. junija 1927 ob 15. uri v hranilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske nab. in prod. zadruge v Gor. Straži, p. Straža, r. z. z o. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 ob 15. uri pop. v zadrudni pisarni. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Sprememba pravil. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vavti vasi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 ob 7. uri zjutraj v hranilnični pisarni. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Turnišču, r. z. z n. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob 15. uri v zadrudni pisarni. 1. Čitanje zapisnika občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Redna glavna skupščina Društva za štednjo i zaimove u Omišlju, r. z. na n. j., se bo vršila dne 29. junija 1927 ob 16. uri v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnji glavni skupščini. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev upravnega odbora. 5. Volitev nadzornega odbora. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Raki, r. z. z n. z., se bo vršil dne 3. julija 1927 ob 15. uri pop. v društveni dvorani na Raki. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Branje reviz. poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Cerkljah ob Krki, r. z. z o. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob 3. uri popoldne v veliki dvorani Katoliškega doma. 1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem rednem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje računskega zaključka za leto 1926. 4. Čitanje revizijskega

poročila. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Predlogi. 7. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Posojilnega društva za župnijo Sv. Ana v Slov. gor., r. z. z n. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob pol 8. uri zjutraj v prostorih Društvenega doma. 1. Sprememba pravil. 2. Nadomestna volitev v nadzorstvo. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Preski, r. z. z n. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 ob 15. uri pop. v župnišču. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sprememba pravil.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Trzišču, r. z. z n. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 ob 3. uri pop. v lastnem prostoru. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge v Dragonji vasi Mišovcih, r. z. z o. z., se bo vršil dne 3. julija 1927 ob 15. uri v hiši načelnika g. Peršuba. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmetijskega društva v Sv. Vidu nad Cerkljico, r. z. z o. z., se bo vršil dne 3. julija 1927 ob 7. uri dopolne v ljudski šoli. 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega strojnega društva v Blatni Brezovici, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 26. junija 1927 ob 4. uri popoldne v Blatni Brezovici v Gas. domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Razgovor o nabavi benzina za člane. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Mežici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 26. junija 1927 ob 11. uri v društveni sobi pri Kevpi. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje rač. zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Vinici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 29. junija 1927 pop. rani sv. maši v župnišču. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Dopolnitna volitev načelstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Lesne gospodarske zadruge na Zgornji Polskavi, r. z. z o. z., se bo vršil dne 6. junija 1927 ob 8. uri popoldne v gostilni gosp. Zohrerja. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Bilanca za leto 1926. 4. Slučajnosti.

I. redni občni zbor Hrv. seljačke sredlonice u Strigovi s o. j., se bo vršil v četrtek dne 23. junija 1927 ob 8. uri popoldne v poslovnih prostorih. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o ustanovni skupščini. 2. Potrjenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Ali ste že član

?

Hranilnega in podpornega društva združenih nastavljenecv r. z. z o. z. v Ljubljani?

Ako še niste, pristopite takoj, kajti le članstvo pri tej zadrugi je pomembno za Vašo bodočnost. — Ne zahteva se od Vas nikakih prispevkov razen članarine 120 Din, ki jo vplačate enkrat za vselej. Zato pa Vam nudi zadruga preskrbo za starost, v slučaju bolezni ali brezposelnosti oporo, po Vaši smrti pa skrbi za Vaše sirote. — Pristop javite po dopisnici na naslov društva: Dunajska c. 38/II.

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA: Kajnit	Din	90—
Kalijeva sol 42% po		170—
Rudninski superfosfat 16%, vreče po 50 in 100 kg po		92—
Tomaževa žlindra 18%, vreče po 100 kg po		155—
CEMENT v juta vrečah, splitski „Titan“ ali „Salona“		58—
cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonških pošiljtvah se cene primerno znižajo na fko vsaka postaja.		
KRMILA: Klajno apno v vrečah po 50 kg Din 4—, pri manjšem odjemu	Din	5—
Lanene tropine po		3-40
Otrobi drobni po		2—
debeli		2-40
Živinska sol, rudeča		2—

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Galica modra po najnižji ceni	Din	7—
Žveplo „Floristella“, dvojnorafinirano po		3-75
Trierji (žitni čistilniki) tvrdke „Heid“, znamka IA po		2.400—
Trierji (žitni čistilniki) tvrdke „Heid“, znamka IB po		2.300—
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po		2.200—
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po		4.800—
Gepeljni na 36 obratov po		3.500—
Gepeljni na 24 obratov po	Din 2.500— do	3.000—
Slamoreznice na motor po		4.000—
Okopalniki		1.000—
Ročne slamoreznice	Din 1.600— do	3.000—
Stiskalnice za grozdje	1.500—	2.000—
Milni za sadje po	1.920—	2.800—
Reporeznice		450—
Robkači za koruzo		1.400—
Plugi železni		500—
Gnojnične sesalke	Din 750— do	1.000—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji kakor: čistilniki (pajtelni), brane poljedelske in travniške, brzoparilniki, vodne sesalke, brusni za kose, kose itd.